

Scheppel 9
7475 GC Markelo

Artikel 1 Definities

In deze algemene voorwaarden worden de hiernavolgende termen in de navolgende betekenis gebruikt, tenzij uitdrukkelijk anders is aangegeven.

Oprachtnemer	: MÀRIS Kopersbegeleiding
Oprachtgever	: de wederpartij(en) van de opdrachtnemer.
Partijen	: de opdrachtnemer en de opdrachtgever.
Overeenkomst	: de overeenkomst tot dienstverlening, inzake klantmanagement, het coördineren van planvoorbereiding, het voeren van ontwerp- en bouwmanagement, het deelnemen in- of leidinggeven aan bouwteams.

Artikel 2 Algemeen

1. Alle opdrachten worden uitsluitend aanvaard en uitgevoerd door MÀRIS. De toepasselijkheid van de artikelen 7:404 en 7:407 lid 2 BW wordt uitdrukkelijk uitgesloten.
2. Deze algemene voorwaarden gelden voor iedere aanbieding, offerte en overeenkomst tussen opdrachtgever en opdrachtnemer waarop opdrachtnemer deze voorwaarden van toepassing heeft verklaard, voor zover van deze voorwaarden niet door partijen uitdrukkelijk en schriftelijk is afgeweken.
3. De onderhavige voorwaarden zijn eveneens van toepassing op alle overeenkomsten met opdrachtnemer, voor de uitvoering waarvan derden dienen te worden betrokken.
4. Eventuele afwijkingen op deze algemene voorwaarden zijn slechts geldig indien deze uitdrukkelijk schriftelijk zijn overeengekomen.
5. De toepasselijkheid van eventuele inkoop- of andere voorwaarden van opdrachtgever wordt uitdrukkelijk van de hand gewezen.
6. Indien een of meerdere der bepalingen in deze algemene voorwaarden nietig zijn of vernietigd mochten worden blijven de overige bepalingen van deze algemene voorwaarden volledig van toepassing. Opdrachtgever en opdrachtnemer zullen alsdan in overleg treden teneinde nieuwe bepalingen ter vervanging van de nietige c.q. vernietigde bepalingen overeen te komen, waarbij indien en voor zoveel mogelijk het doel en de strekking van de oorspronkelijke bepaling in acht worden genomen.

Artikel 3 Aanbiedingen en offertes

1. De door de opdrachtnemer gemaakte offertes zijn vrijblijvend, zij zijn geldig gedurende 30 dagen, tenzij anders aangegeven. Opdrachtnemer is slechts aan de offertes gebonden indien de aanvaarding hiervan door de opdrachtgever schriftelijk binnen 30 dagen worden bevestigd, tenzij anders aangegeven.
2. De prijzen in de genoemde aanbiedingen en offertes zijn exclusief BTW, tenzij anders aangegeven.
3. Indien de aanvaarding (op ondergeschikte punten) afwijkt van het in de offerte opgenomen aanbod is opdrachtnemer daaraan niet gebonden. De overeenkomst komt dan niet overeenkomstig deze afwijkende aanvaarding tot stand, tenzij opdrachtnemer anders aangeeft.
4. Het in de leden 1 en 3 bepaalde laat onverlet de bevoegdheid van opdrachtnemer het bestaan van de opdracht en/of van de daarin aangebrachte wijziging met andere middelen te bewijzen.
5. Een samengestelde prijsopgave verplicht opdrachtnemer niet tot het verrichten van een gedeelte van de opdracht tegen een overeenkomstig deel van de opgegeven prijs.
6. Aanbiedingen of offertes gelden niet automatisch voor toekomstige opdrachten.

Artikel 4 Terbeschikkingstelling van informatie door opdrachtgever

1. Opdrachtgever is gehouden alle inlichtingen, gegevens en bescheiden welke opdrachtnemer overeenkomstig haar oordeel nodig heeft voor het correct uitvoeren van de verleende opdracht, tijdig in de gewenste vorm en op de gewenste wijze aan opdrachtnemer ter beschikking te stellen. Voorts dient opdrachtgever opdrachtnemer van alle gebeurtenissen en omstandigheden op de hoogte te stellen, welke voor de uitvoering van de opdracht van belang kunnen zijn. Dit geldt tevens voor gebeurtenissen en omstandigheden welke pas na de aanvang van de werkzaamheden bekend worden.
2. Opdrachtgever staat in voor de juistheid, volledigheid en betrouwbaarheid van de aan opdrachtnemer ter beschikking gestelde inlichtingen, gegevens en bescheiden, ook indien deze van derden afkomstig zijn.
3. Opdrachtgever dient zijn opdracht volledig en duidelijk te formuleren. In geval van onvolledige en/of onduidelijke formulering/gegevens zijn de daardoor ontstane kosten voor rekening van opdrachtgever. Opdrachtnemer is niet aansprakelijk voor schade, van welke aard ook, doordat opdrachtnemer is uitgegaan van door de opdrachtgever verstrekte onjuiste en / of onvolledige gegevens, tenzij deze onjuistheid of onvolledigheid voor opdrachtnemer kenbaar behoorde te zijn.

Artikel 5 Teruggave ter beschikking gestelde zaken

1. Indien opdrachtnemer aan opdrachtgever bij de uitvoering van de overeenkomst zaken de ter beschikking gestelde zaken binnen 14 dagen na beëindiging van de overeenkomst in oorspronkelijke staat, vrij van gebreken en volledig te retourneren. Indien de opdrachtgever deze verplichting niet nakomt zijn alle hieruit voortvloeiende kosten voor zijn rekening.
2. Indien opdrachtgever, om welke reden ook, na daartoe strekkende aanmaning, alsnog in gebreke blijft met de onder lid 1 genoemde verplichting, heeft opdrachtnemer het recht de daaruit voortvloeiende schade en kosten, waaronder de kosten van vervanging, op opdrachtgever te verhalen.

Artikel 6 Uitvoering van de opdracht

1. Opdrachtnemer zal de overeenkomst naar eigen inzicht en vermogen en overeenkomstig de eisen van goedvakmanschap uitvoeren en op grond van de op dat moment bekende stand van zaken.
2. Het staat opdrachtnemer vrij verleende opdrachten onder haar verantwoordelijkheid door de door haar aan te wijzen personeelsleden van opdrachtnemer te laten uitvoeren. Indien en voor zover een goede uitvoering van de overeenkomst dit vereist, heeft opdrachtnemer het recht bepaalde werkzaamheden te laten verrichten door derden. De keuze van de door opdrachtnemer in te schakelen derden zal, waar mogelijk, geschieden in overleg met de opdrachtgever en met inachtneming van de nodige zorgvuldigheid.
3. De uitvoering van de verstrekte opdrachten geschiedt uitsluitend ten behoeve van de opdrachtgever. Derden kunnen aan de inhoud van de verrichte werkzaamheden geen rechten ontleen.
4. Indien is overeengekomen dat de overeenkomst in fasen zal worden uitgevoerd kan opdrachtnemer de uitvoering van die onderdelen die tot een volgende fase behoren, opschorten totdat de opdrachtgever de resultaten van de daaraan voorafgaande fase schriftelijk heeft goedgekeurd. Wanneer voorstaand niet heeft plaatsgevonden vervalt alle aansprakelijkheid voor opdrachtnemer.
5. Indien door opdrachtnemer of door opdrachtgever ingeschakelde derden in het kader van de opdracht werkzaamheden worden verricht op de locatie van opdrachtgever of een door opdrachtgever aangewezen locatie, draagt opdrachtgever kosteloos zorg voor de door die medewerkers in redelijkheid gewenste faciliteiten.
6. Opdrachtgever vrijwaart opdrachtnemer voor eventuele aanspraken van derden, die in verband met de uitvoering van de overeenkomst schade lijden en welke aan opdrachtgever toerekenbaar is.
7. Ingeval van overmacht, waaronder begrepen, maar daartoe niet beperkt stagnatie in de geregelde gang van zaken binnen de onderneming van opdrachtnemer, is opdrachtnemer gerechtigd, de opdracht geheel of gedeeltelijk terug te geven aan opdrachtgever.
8. Indien opdrachtnemer opdrachten aan derden verstrekt als gevolg waarvan opdrachtgever schade oploopt of inkomsten misloopt op welke wijze dan ook, dan is de opdrachtnemer niet verantwoordelijk voor deze schade.

Artikel 7 Wijziging van de overeenkomst

1. Indien tijdens de uitvoering van de overeenkomst blijkt dat voor een behoorlijke uitvoering het noodzakelijk is om de te verrichten werkzaamheden te wijzigen of aan te vullen, zullen partijen tijdig en in onderling overleg de overeenkomst dienovereenkomstig schriftelijk aanpassen.
2. Indien partijen overeenkomen dat de overeenkomst wordt gewijzigd of aangevuld, kan het tijdstip van voltooiing van de uitvoering daardoor worden beïnvloed. Opdrachtnemer zal de opdrachtgever zo spoedig mogelijk hiervan op de hoogte stellen. Eventuele schade zal niet voor rekening opdrachtnemer zijn.
3. Indien de wijziging of aanvulling op de overeenkomst financiële en of kwalitatieve consequenties hebben zal opdrachtnemer de opdrachtgever hierover tevoren inlichten.
4. Indien een vast honorarium is overeengekomen zal opdrachtnemer daarbij aangeven in hoeverre de wijziging of aanvulling van de overeenkomst een overschrijding van dit honorarium tot gevolg heeft.
5. Indien de wijziging of aanvulling op de overeenkomst inkomstenderving heeft voor opdrachtnemer zal de opdrachtgever de derving van inkomsten volledig vergoeden exclusief BTW.

Artikel 8 Contractduur: uitvoeringstermijn

1. De overeenkomst tussen opdrachtnemer en een opdrachtgever wordt aangegaan voor onbepaalde tijd, tenzij uit de aard van de overeenkomst anders voortvloeit of partijen uitdrukkelijk en schriftelijk anders overeenkomen.
2. Is binnen de looptijd van de overeenkomst voor de voltooiing van bepaalde werkzaamheden een termijn overeengekomen, dan is dit nimmer een fatale termijn. Bij overschrijding van de uitvoeringstermijn dient de opdrachtgever opdrachtnemer derhalve schriftelijk ingebreke te stellen.
3. Tenzij partijen anders zijn overeengekomen wordt de overeenkomst geacht te zijn voltooid op het tijdstip waarop de opdrachtnemer de opdrachtgever schriftelijk mededeelt dat het aan zijn verplichtingen heeft voldaan en de opdrachtgever niet binnen twee weken na ontvangst van dit bericht daartegen schriftelijk bezwaar heeft gemaakt.

Artikel 9 Honorarium

1. Voor aanbiedingen en overeenkomsten waarin een vast honorarium wordt aangeboden of is overeengekomen gelden de leden 2, 4 t/m 11 van dit artikel. Indien geen vast honorarium wordt overeengekomen, gelden de leden 3 t/m 11 van dit artikel. In de aanbiedingen en overeenkomsten zal het vaste honorarium of uurtarief vastgelegd worden. Tevens zal in de aanbiedingen en overeenkomsten beschreven worden: de omvang van het project en/of de werkzaamheden van de opdrachtnemer waarop het honorarium van toepassing is.
2. Partijen kunnen bij het tot stand komen van de overeenkomst een vast honorarium overeengekomen.
3. Indien geen vast honorarium wordt overeengekomen, zal het honorarium worden vastgesteld op grond van werkelijk bestede uren. Het honorarium wordt berekend volgens de gebruikelijke uurtarieven van opdrachtnemer, geldende voor de periode waarin de werkzaamheden worden verricht, tenzij een daarvan afwijkend uurtarief is overeengekomen. Onder werkelijk bestede uren wordt verstaan het totaal van alle uren die rechtstreeks zijn besteed aan het vervullen van de overeenkomst en de bijkomende kosten zoals o.a.:
  - a. de reistijd die voor de vervulling van de overeenkomst noodzakelijk is,
  - b. de kosten van het vermenigvuldigen van overeenkomsten, bestekken, tekeningen, berekeningen, rapporten, ed.
  - c. de kosten van aankondigingen per advertentie, porti, telecommunicatie, registratie en andere verschotten.
4. Het honorarium is, en eventuele kostenramingen zijn, exclusief BTW.
5. De factureringwijze bij opdrachten met een looptijd van minder dan 3 maanden zullen de verschuldigde kosten maandelijks in rekening worden gebracht en bij een looptijd van meer dan 3 maanden zullen de verschuldigde kosten periodiek in rekening worden gebracht, tenzij anders overeengekomen.
6. Indien opdrachtnemer met de opdrachtgever een vast honorarium of uurtarief overeenkomt, is opdrachtnemer niettemin gerechtigd tot verhoging van dit honorarium of tarief.
7. Opdrachtnemer is gerechtigd prijsstijgingen door te berekenen indien opdrachtnemer kan aantonen dat tussen het moment van aanbidding en levering, de tarieven ten aanzien van bijv. lonen aanmerkelijk zijn gestegen, inflatie e.d.
8. Bovendien mag opdrachtnemer het honorarium verhogen wanneer tijdens de uitvoering van de werkzaamheden blijkt dat de oorspronkelijk overeengekomen dan wel verwachte hoeveelheid werk in zodanige mate onvoldoende werd ingeschat bij het sluiten van de overeenkomst, en zulks niet toerekenbaar is aan opdrachtnemer, dat in redelijkheid niet van opdrachtnemer mag worden verwacht de overeengekomen werkzaamheden te verrichten tegen het oorspronkelijk overeengekomen honorarium.
9. Opdrachtgever is in geval van prijsstijging gerechtigd de overeenkomst te ontbinden indien het honorarium of tarief wordt verhoogd binnen drie maanden na het aangaan van de overeenkomst. Na afloop van deze periode is opdrachtgever gerechtigd de overeenkomst te ontbinden indien de verhoging meer dan 10% bedraagt. Opdrachtgever is niet gerechtigd tot ontbinding indien de verhoging van het honorarium of tarief voortvloeit uit een bevoegdheid als gevolg van de wet.
10. Opdrachtnemer zal de opdrachtgever het voornemen tot verhoging van het honorarium of tarief schriftelijk kenbaar maken. Opdrachtnemer zal daarbij de omvang van en de datum waarop de verhoging zal ingaan, vermelden.

Artikel 10 Betaling/facturen

1. Betaling dient te geschieden binnen 30 dagen na factuurdatum, op een door opdrachtnemer aan te geven wijze in de valuta waarin is gedeclareerd. Bezwaren tegen de hoogte van de declaraties schorten de betalingsverplichting niet op.
2. Indien de opdrachtgever niet binnen 30 dagen na factuurdatum betaalt, wordt hij geacht van rechtswege in verzuim te zijn en is opdrachtnemer gerechtigd de vordering te verhogen met een rente van 1% per maand - of de wettelijke rente indien deze hoger is - ingaande 30 dagen na factuurdatum, waarbij een gedeelte van een maand voor een volle maand wordt gerekend. Indien de opdrachtgever in gebreke blijft met tijdige betaling is opdrachtnemer bovendien gerechtigd het door de opdrachtgever verschuldigde bedrag te verhogen met buitengerechtelijke incassokosten welke te dezen worden gesteld op tenminste 15% van het bedrag der vordering met een minimum van € 250,-.
3. In geval van een gezamenlijk gegeven opdracht, zijn opdrachtgevers hoofdelijk verbonden voor de betaling van het factuurbedrag. Indien de opdrachtgever wordt gevormd door afzonderlijke personen die voor de verstrekking van de opdracht gezamenlijk optreden, is ieder van hen hoofdelijk aansprakelijk. Onder personen zijn mede begrepen rechtspersonen.
4. Opdrachtnemer is bevoegd om de nakoming van al haar verplichtingen op te schorten, waaronder begrepen de afgifte van bescheiden of andere zaken aan opdrachtgever of derden, tot het moment dat alle opeisbare vorderingen opdrachtgever volledig zijn voldaan.
5. Opdrachtnemer heeft het recht de door opdrachtgever gedane betalingen te laten strekken in de eerste plaats in mindering van de kosten, vervolgens in mindering van de opgevallen rente en tenslotte in mindering van de hoofdsom en de lopende rente. Opdrachtnemer kan, zonder daardoor in verzuim te komen, een aanbod tot betaling weigeren, indien de opdrachtgever een andere volgorde voor de toerekening aanwijst. Opdrachtnemer kan volledige aflossing van de hoofdsom weigeren, indien daarbij niet eveneens de opgevallen en lopende rente alsmede de kosten worden voldaan.
6. De vorderingen van opdrachtnemer op de opdrachtgever zijn onmiddellijk opeisbaar in de volgende gevallen:
  - a. na het sluiten van de overeenkomst aan opdrachtnemer ter kennis gekomen omstandigheid geven opdrachtnemer goede grond te vrezen dat de opdrachtgever niet aan zijn verplichtingen zal voldoen;
  - b. bij liquidatie, faillissement, surséance van betaling van de opdrachtgever, en wettelijke schuldsanering;
  - c. wanneer de goederen van de opdrachtgever geheel of gedeeltelijk door derden in beslag worden genomen.

Artikel 11 Voorschotten

1. Op verzoek van opdrachtnemer kan voor de aanvang van, alsmede tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, betaling van een, gelet op de te verrichten werkzaamheden, redelijk voorschot worden verlangd. Indien de opdrachtgever in gebreke blijft een door opdrachtnemer verlangd voorschot als bedoeld in lid 1 te voldoen, is opdrachtnemer gerechtigd de werkzaamheden te beëindigen c.q. op te schorten zonder dat voor de opdrachtgever enig recht op schadevergoeding c.q. onkostenvergoeding ontstaat. Hetzelfde geldt indien de opdrachtgever in gebreke blijft een declaratie voor reeds verrichte werkzaamheden te voldoen. Een en ander geldt onverminderd het recht van opdrachtnemer op betaling en schadevergoeding.

Artikel 12. Incassokosten

1. Indien de opdrachtgever in gebreke of in verzuim is in de (tijdige) nakoming van zijn verplichtingen, dan komen alle redelijke kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte voor rekening van opdrachtgever. In ieder geval is opdrachtgever in het geval van een geldvordering incassokosten verschuldigd, e.e.a. conform artikel 10 lid 2.
2. Indien opdrachtnemer hogere kosten heeft gemaakt, welke redelijkerwijs noodzakelijk waren, komen ook deze voor vergoeding in aanmerking.
3. De eventuele gemaakte redelijke gerechtelijke en executiekosten komen eveneens voor rekening van opdrachtgever.

Artikel 13 Eigendomsvoorbehoud

1. Alle door opdrachtnemer geleverde zaken, daaronder eventueel mede begrepen ontwerpen, schetsen, werksschema's, werkwijze, tekeningen, films, software, (elektronische) bestanden, enz., blijven eigendom van opdrachtnemer totdat de opdrachtgever alle navolgende verplichtingen uit alle met opdrachtnemer gesloten overeenkomsten is nagekomen.
2. De opdrachtgever is niet bevoegd de onder het eigendomsvoorbehoud vallende zaken te verpanden noch op enige andere wijze te bezwaren.
3. Indien derden beslag leggen op de onder eigendomsvoorbehoud geleverde zaken dan wel rechten daarop willen vestigen of doen gelden, is opdrachtgever verplicht opdrachtnemer zo snel als redelijkerwijs verwacht mag worden daarvan op de hoogte te stellen.
4. De opdrachtgever verplicht zich de onder eigendomsvoorbehoud geleverde zaken te verzekeren en verzekerd te houden tegen brand, ontploffings- en waterschade alsmede tegen diefstal en de polis van deze verzekering op eerste verzoek ter inzage te geven.
5. Door opdrachtnemer geleverde zaken, die krachtens het onder 1. van dit artikel bepaalde onder het eigendomsvoorbehoud vallen, mogen slechts in het kader van een normale bedrijfsuitoefening worden doorverkocht en nimmer als betaalmiddel worden gebruikt.
6. Voor het geval dat opdrachtnemer zijn in dit artikel aangeduide eigendomsrechten wil uitoefenen, geeft de opdrachtgever reeds nu onvoorwaardelijke en niet herroepbare toestemming aan opdrachtnemer of door deze aan te wijzen derden om al die plaatsen te betreden waar de eigendommen van opdrachtnemer zich bevinden en die zaken mede terug te nemen.
7. De opdrachtnemer dient bij beëindiging van een opdracht die betrekking heeft op de totstandkoming van een object, de opdrachtgever in het bezit te stellen van alle documenten die van belang zijn voor het beheer en het gebruik van dat object.

Artikel 14 Onderzoek, reclames

1. Klachten over de verrichte werkzaamheden dienen door de opdrachtgever binnen 8 dagen na ontdekking, doch uiterlijk binnen 14 dagen na voltooiing van de betreffende werkzaamheden schriftelijk te worden gemeld aan opdrachtnemer. De ingebrekestelling dient een zo gedetailleerd mogelijke omschrijving van de tekortkoming te bevatten, zodat opdrachtnemer in staat is adequaat te reageren.
2. Indien een klacht gegrond is, zal opdrachtnemer de werkzaamheden alsnog verrichten zoals overeengekomen, tenzij dit inmiddels voor de opdrachtgever aantoonbaar zinloos is geworden. Dit laatste dient door de opdrachtgever schriftelijk kenbaar te worden gemaakt.
3. Een tekortkoming van de opdrachtnemer tegen de opdrachtgever is toerekenbaar indien de opdrachtnemer:
  - a. bij de uitvoering van de opdracht tekortschiet op een wijze, die een goed, met de voor de opdracht vereiste vakkennis en middelen uitgerust en zorgvuldig handelende opdrachtnemer had kunnen en moeten vermijden,
  - b. nadat het door de opdrachtgever schriftelijk in gebreke is gesteld en daarbij gesommeerd om de gevolgen van de tekortkoming binnen een redelijke termijn te herstellen
  - c. aan deze sommatie niet of niet tijdig heeft voldaan.
4. In geval van een toerekenbare tekortkoming is de opdrachtnemer slechts aansprakelijk voor een vergoeding van schade bestaande uit:
  - a. de noodzakelijke kosten van de aanpassing van het ontwerp, de studie of de rapportage indien en voor zover deze kosten voor rekening van de opdrachtgever zijn gekomen,
  - b. de kosten van het herstel van gebreken en van de door deze gebreken rechtstreeks veroorzaakte schade,
  - c. de in redelijkheid gemaakte en door de opdrachtgever vergoede kosten van andere bij het project of de realisatie van het object betrokken contractanten van de opdrachtgever, indien en voor zover deze kosten een rechtstreeks gevolg zijn van een toerekenbare tekortkoming van de opdrachtnemer.
5. In de in lid 5 bedoelde kosten zijn nimmer begrepen kosten die in de bouwsom zouden zijn begrepen als de opdracht van de aanvang af goed zou zijn uitgevoerd. Tot de rechtstreekse schade behoren in geen geval: bedrijfsschade, omzetsderving, waardevermindering van producten en vergelijkbare schade.
6. Voor vergoeding van andere schade dan onder 4a, b of c genoemd, is de opdrachtnemer slechts aansprakelijk, indien en voor zover de tekortkoming te wijten is aan eigen opzet of grove onzorgvuldigheid van de opdrachtnemer.
7. Het recht van de opdrachtgever op schadevergoeding vermindert niet diens verplichting te betalen conform de opdracht.
8. Indien het alsnog verrichten van de overeengekomen werkzaamheden niet meer mogelijk of zinvol is, zal opdrachtnemer slechts aansprakelijk zijn binnen de grenzen van artikel 17.
9. Voor de in lid 4 genoemde schade zal de opdrachtnemer slechts aansprakelijk zijn binnen de grenzen van artikel 17.
10. Reclames als in lid 1 t/m 3 bedoeld, schorten de betalingsverplichting van opdrachtgever niet op.

Artikel 15 Vervaltermijn

Voor zover in deze algemene voorwaarden niet anders is bepaald, vervallen vorderingsrechten en andere bevoegdheden van opdrachtgever, welke uit hoofde dan ook, jegens opdrachtnemer in verband met het verrichten van werkzaamheden door opdrachtnemer in ieder geval na 3 maanden na het moment waarop opdrachtgever bekend werd of redelijkerwijs bekend kon zijn met het bestaan van deze rechten en bevoegdheden.

Artikel 16 Opschorting en ontbinding

1. Opdrachtnemer is bevoegd de nakoming van de verplichtingen op te schorten of de overeenkomst te ontbinden, indien:
  - a. opdrachtgever de verplichtingen uit de overeenkomst niet of niet volledig nakomt;
  - b. na het sluiten van de overeenkomst opdrachtnemer ter kennis gekomen omstandigheden goede grond geven te vrezen dat de opdrachtgever de verplichtingen niet zal nakomen. In geval er goede grond bestaat te vrezen dat de opdrachtgever slechts gedeeltelijk of niet behoorlijk zal nakomen, is de opschorting slechts toegelaten voor zover de tekortkoming haar rechtvaardigt;
  - c. opdrachtgever bij het sluiten van de overeenkomst verzocht is zekerheid te stellen voor de voldoening van zijn verplichtingen uit de overeenkomst en deze zekerheid uitblijft of onvoldoende is;
  - d. bij faillissement van de opdrachtgever, of wanneer deze surséance van betaling aanvraagt;
  - e. wanneer de goederen van de opdrachtgever geheel of gedeeltelijk door derden in beslag worden genomen;
  - f. door eigen overmacht;
  - g. tenzij schriftelijk anders overeengekomen.
2. Voorts is opdrachtnemer bevoegd de overeenkomst te (doen) ontbinden indien zich omstandigheden voordoen welke van dien aard zijn dat nakoming van de overeenkomst onmogelijk of naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet langer kan worden gevergd dan wel indien zich anderszins omstandigheden voordoen welke van dien aard zijn dat ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst in redelijkheid niet mag worden verwacht.
3. Indien de overeenkomst wordt ontbonden zijn de vorderingen van opdrachtnemer op de opdrachtgever onmiddellijk opeisbaar. Indien opdrachtnemer de nakoming van de verplichtingen opschort, behoudt hij zijn aanspraken uit de wet en overeenkomst.
4. Bij opzegging dienen partijen een opzegtermijn van tenminste twee betalingstermijnen in acht te nemen.
5. Termijnen waarbinnen de werkzaamheden dienen te zijn uitgevoerd, zijn slechts te beschouwen als fatale termijnen indien dit uitdrukkelijk schriftelijk is overeengekomen.
6. Indien de overeenkomst tussentijds wordt opgezegd door opdrachtnemer, zal opdrachtnemer in overleg met opdrachtgever zorgdragen voor overdracht van nog te verrichten werkzaamheden aan derden, tenzij er feiten en omstandigheden aan de opzegging ten grondslag liggen die aan opdrachtgever toerekenbaar zijn.
7. Indien de overdracht van de werkzaamheden voor opdrachtnemer extra kosten met zich meebrengt, worden deze aan opdrachtgever in rekening gebracht.
8. Opzegging dient schriftelijk aan de wederpartij te worden medegedeeld.
9. Opdrachtgever is bevoegd de nakoming van de verplichtingen op te schorten of de overeenkomst te ontbinden, indien:
  - a. opdrachtnemer de verplichtingen, na schriftelijke ingebreke stelling door opdrachtgever en een periode tot herstel voor opdrachtnemer, uit de overeenkomst niet of niet volledig nakomt,
  - b. na het sluiten van de overeenkomst opdrachtgever ter kennis gekomen omstandigheden goede grond geven te vrezen dat de opdrachtnemer de verplichtingen niet zal nakomen. In geval er goede grond bestaat te vrezen dat de opdrachtnemer slechts gedeeltelijk of niet behoorlijk zal nakomen, is de opschorting slechts toegelaten voor zover de tekortkoming haar rechtvaardigt;
  - c. opdrachtnemer bij het sluiten van de overeenkomst verzocht is zekerheid te stellen voor de voldoening van zijn verplichtingen uit de overeenkomst en deze zekerheid uitblijft of onvoldoende is, tenzij schriftelijk anders overeengekomen;
10. Opdrachtgever heeft geen recht op schadevergoeding bij ontbinding van de overeenkomst.
11. Indien de overeenkomst tussentijds wordt opgezegd door opdrachtgever, heeft opdrachtnemer recht op compensatie vanwege het daardoor ontstane en aannemelijk te maken bezettingsverlies, tenzij er feiten en omstandigheden aan de opzegging ten grondslag liggen die aan opdrachtnemer zijn toe te rekenen. Voorts is opdrachtgever alsdan gehouden tot betaling van de declaraties voor tot dan toe verrichte werkzaamheden. De voorlopige resultaten van de tot dan toe verrichte werkzaamheden zullen dan ook onder voorbehoud ter beschikking worden gesteld aan opdrachtgever.
12. Bovendien betaalt de opdrachtgever, tenzij deze consument is, 10% van het resterende deel van het honorarium. Niettemin kan, indien de billijkheid dit klaarblijkelijk eist, de opdrachtnemer vergoeding van zijn werkelijke schade als gevolg van de tussentijdse opzegging eisen, respectievelijk de opdrachtgever een beperking tot die werkelijke schade verlangen, indien die schade meer dan 150%, respectievelijk minder dan 50% bedraagt van het zojuist bedoelde 10% forfait. De verplichtingen van dit lid gelden niet, indien de opdracht tussentijd beëindigd wordt wegens een aan de opdrachtnemer toe te rekenen grond van ontbinding, vernietiging of gewichtige reden.

Artikel 17 Aansprakelijkheid

1. Opdrachtnemer is niet aansprakelijk voor schade welke de opdrachtgever mocht lijden doordat opdrachtnemer de opdracht niet, niet tijdig, niet volledig of niet deugdelijk heeft uitgevoerd, zulks behoudens indien de schade het gevolg is van opzet of grove schuld van de leidinggevende functionarissen van opdrachtnemer. Iedere verdergaande aansprakelijkheid is uitgesloten.
2. Opdrachtnemer is niet aansprakelijk voor schade welke een derde mocht lijden doordat opdrachtnemer de opdracht niet, niet tijdig, niet volledig of niet deugdelijk heeft uitgevoerd, zulks behoudens indien de schade het gevolg is van opzet of grove schuld van de leidinggevende functionarissen van opdrachtnemer. Iedere verdergaande aansprakelijkheid is uitgesloten.
3. In geval niettegenstaande de in lid 1 vervatte aansprakelijkheidsbeperking/ -uitsluiting enige aansprakelijkheid op opdrachtnemer mocht rusten, dan is de aansprakelijkheid van opdrachtnemer in ieder geval beperkt tot het bedrag dat in het desbetreffende geval onder de beroepsaansprakelijkheidsverzekering wordt uitbetaald, vermeerderd met het bedrag van het eigen risico dat volgens de polisvoorwaarden niet ten laste van de verzekeraar komt. Indien en voor zover, om welke reden dan ook, geen uitkering krachtens genoemde verzekering mocht plaatsvinden, of indien dergelijke verzekering niet is afgesloten, is iedere aansprakelijkheid van opdrachtnemer in ieder geval beperkt tot maximaal tot 25% van het honorarium, dat voor de ter uitvoering van de opdracht verrichte werkzaamheden aan opdrachtgever in rekening is gebracht over de periode, beperkt blijft tot de laatste zes maanden, indien bedoelde werkzaamheden gedurende langere tijd zijn verricht driemaal het bedrag van het honorarium, dat voor de ter uitvoering van de opdracht verrichte werkzaamheden aan opdrachtgever in rekening is gebracht over de periode, beperkt blijft tot de laatste twaalf maanden, indien bedoelde werkzaamheden gedurende langere tijd zijn verricht. De aansprakelijkheid van opdrachtnemer voor directe schade is ten allen tijde beperkt tot maximaal € 50.000,--

4. Opdrachtnemer is niet aansprakelijk voor schade welke is veroorzaakt door handelen of nalaten van door opdrachtnemer of opdrachtgever bij de uitvoering van de opdracht betrokken derden en hulppersonen. Opdrachtnemer is door de opdrachtgever gemachtigd eventuele aansprakelijkheidsbeperkingen van derden namens de opdrachtgever te aanvaarden.
5. Opdrachtnemer is niet aansprakelijk voor het niet deugdelijk functioneren van door bij de uitvoering van de opdracht gebruikte apparatuur, software, gegevensbestanden, registers of andere zaken, geen uitgezonderd.
6. Opdrachtgever vrijwaart opdrachtnemer tegen alle aanspraken van derden, waaronder begrepen het personeel van de opdrachtgever en de kopers, terzake van schade, in welke vorm dan ook, door deze derden geleden, waarvoor opdrachtnemer krachtens deze algemene voorwaarden niet aansprakelijk is.
7. Onder directe schade wordt uitsluitend verstaan:
  - a. de redelijke kosten ter vaststelling van de oorzaak en de omvang van de schade, voor zover de vaststelling betrekking heeft op schade in de zin van deze voorwaarden;
  - b. de eventuele redelijke kosten gemaakt om de gebrekkige prestatie van opdrachtnemer aan de overeenkomst te laten beantwoorden, tenzij deze niet aan opdrachtnemer toegerekend kunnen worden;
  - c. de redelijke kosten, gemaakt ter voorkoming of beperking van schade, voor zover opdrachtgever aantoont dat deze kosten hebben geleid tot beperking van directe schade als bedoeld in deze algemene voorwaarden.
8. Opdrachtnemer is nimmer aansprakelijk voor indirecte schade, daaronder begrepen gevolgschade, gederfde winst, gemiste besparingen en schade door bedrijfsstagnatie.

Artikel 18 Vrijwaringen

1. De opdrachtgever vrijwaart opdrachtnemer voor aanspraken van derden met betrekking tot rechten van intellectuele eigendom op door de opdrachtgever verstrekte materialen of gegevens, die bij de uitvoering van de overeenkomst worden gebruikt.
2. Indien opdrachtgever aan opdrachtnemer informatiedragers, elektronische bestanden of software etc. verstrekt, garandeert deze dat de informatiedragers, elektronische bestanden of software vrij zijn van virussen en defecten.
3. Schade die voortvloeit als gevolg van niet correcte nakoming van de onder lid 2 genoemde, zal voor rekening komen van opdrachtgever .

Artikel 19 Risico-overgang

Het risico van verlies of beschadiging van de zaken die voorwerp van de overeenkomst zijn, gaat op opdrachtgever over op het moment waarop deze aan opdrachtgever juridisch en/of feitelijk worden geleverd en daarmee in de macht van opdrachtgever of van een door opdrachtgever aan te wijzen derden worden gebracht.

Artikel 20 Overmacht

1. Partijen zijn niet gehouden tot het nakomen van enige verplichting, indien zij daartoe gehinderd worden als gevolg van een omstandigheid die niet is te wijten aan schuld, en noch krachtens de wet, een rechtshandeling of in het verkeer geldende opvattingen voor hun rekening komt.
2. Onder overmacht wordt in deze algemene voorwaarden verstaan naast hetgeen daaromtrent in de wet en jurisprudentie wordt begrepen, alle van buiten komende oorzaken, voorzien of niet-voorzien, waarop opdrachtnemer geen invloed kan uitoefenen, doch waardoor opdrachtnemer niet in staat is de verplichtingen na te komen. Werkstakingen in het bedrijf van opdrachtnemer worden daaronder begrepen.
3. Opdrachtnemer heeft ook het recht zich op overmacht te beroepen, indien de omstandigheid die (verdere) nakoming verhindert, intreedt nadat opdrachtnemer zijn verplichtingen had moeten nakomen.
4. Partijen kunnen gedurende de periode dat de overmacht voortduurt de verplichtingen uit de overeenkomst opschorten. Indien deze periode langer duurt dan twee maanden is ieder der partijen gerechtigd de overeenkomst te ontbinden, zonder verplichting tot vergoeding van schade aan de andere partij.
5. Voor zover opdrachtnemer ten tijde van het intreden van overmacht inmiddels gedeeltelijk zijn verplichtingen uit de overeenkomst is nagekomen of deze zal kunnen nakomen, en aan het nagekomen respectievelijk na te komen gedeelte zelfstandige waarde toekomt, is opdrachtnemer gerechtigd om het reeds nagekomen respectievelijk na te komen gedeelte separaat te declareren. Opdrachtgever is gehouden deze declaratie te voldoen als ware het een afzonderlijke overeenkomst.

Artikel 21 Geheimhouding

1. Partijen zijn ten opzichte van derden verplicht tot geheimhouding van alle vertrouwelijke informatie die zij in het kader van de overeenkomst van elkaar of uit andere bron hebben verkregen, tenzij een partij een wettelijke of beroepsplicht tot bekendmaking heeft. Informatie geldt als vertrouwelijk als dit door de andere partij is medegedeeld of als dit voortvloeit uit de aard van de informatie.
2. Indien, op grond van een wettelijke bepaling of een rechterlijke uitspraak, opdrachtnemer gehouden is vertrouwelijke informatie aan door de wet of de bevoegde rechter aangewezen derden mede te verstrekken, en opdrachtnemer zich ter zake niet kan beroepen op een wettelijk dan wel door de bevoegde rechter erkend of toegestaan recht van verschoning, dan is opdrachtnemer niet gehouden tot schadevergoeding of schadeloosstelling en is de wederpartij niet gerechtigd tot ontbinding van de overeenkomst op grond van enige schade, hierdoor ontstaan.
3. Tenzij daartoe door opdrachtgever of opdrachtnemer voorafgaande schriftelijke toestemming is verleend, zal de inhoud van rapporten, adviezen of andere al dan niet schriftelijke uitingen en de daarin neergelegde informatie, niet openbaar maken. De opdrachtgever en opdrachtnemer zullen er tevens voor zorgdragen dat derden niet van de in de vorige zin bedoelde inhoud kennis kunnen nemen.

Artikel 22 Intellectuele eigendom en auteursrechten

1. Onverminderd het overigens in deze algemene voorwaarden bepaalde behoudt opdrachtnemer zich de rechten en bevoegdheden voor die opdrachtnemer toekomen op grond van de Auteurswet.
2. Alle door opdrachtnemer verstrekte stukken, zoals rapporten, adviezen, overeenkomsten, ontwerpen, schetsen, werkschema's, werkwijze, tekeningen, software enz., zijn uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de opdrachtgever en mogen niet door hem zonder voorafgaande toestemming van opdrachtnemer worden vervoelvoudigd, openbaar gemaakt, of ter kennis van derden gebracht, tenzij uit de aard van de verstrekte stukken anders voortvloeit.
3. De opdrachtnemer verstrekt derden geen specifieke projectgebonden gegevens en bescheiden en onthoudt zich van publieke uitingen over het project zonder voorafgaande toestemming van de opdrachtgever.
4. Gegevens en bescheiden door of namens de opdrachtgever aan de opdrachtnemer ter hand gesteld of bekend gemaakt, mogen door de opdrachtnemer niet aan derden bekend gemaakt worden, behouden uitdrukkelijke toestemming van de opdrachtgever. Als zodanige gegevens en bescheiden worden ook beschouwd de van derden afkomstige resultaten van berekeningen, onderzoeken, beproevingen en beschouwingen die geheel door de opdrachtgever bestemd zijn. Deze verplichting geldt niet voor gegevens en bescheiden, die algemeen bekend of voor het publiek toegankelijk zijn of die bekend worden zonder dat de opdrachtnemer daarvan een verwijt te maken is.
5. De opdrachtgever zal de opdrachtnemer niet belemmeren in het aan derden ter beschikking stellen van zijn kennis, tenzij deze kennis bestaat uit bedrijfsgeheimen van de opdrachtgever.
6. Opdrachtnemer behoudt het recht de door de uitvoering van de werkzaamheden toegenomen kennis voor andere doeleinden te gebruiken, voorzover hierbij geen vertrouwelijke informatie ter kennis van derden wordt gebracht.

Artikel 23 Monsters en modellen

1. Is aan de opdrachtgever een monster of model getoond of verstrekt, dan wordt het vermoed slechts als aanduiding te zijn verstrekt, tenzij uitdrukkelijk wordt overeengekomen dat het te leveren product daarmee zal overeenstemmen.
2. Bij een opdracht ter zake van een onroerende zaak wordt vermelding van de oppervlakte of andere afmetingen en aanduidingen eveneens vermoed slechts als aanduiding bedoeld te zijn, zonder dat het te leveren product daaraan behoeft te beantwoorden.

Artikel 24 Niet-overname personeel

De opdrachtgever zal gedurende de looptijd van de overeenkomst alsmede één jaar na beëindiging daarvan, op generlei wijze, behoudens nadat goed zakelijk overleg ter zake heeft plaatsgehad met opdrachtnemer, medewerkers van opdrachtnemer of van ondernemingen waarop opdrachtnemer ter uitvoering van deze overeenkomst beroep heeft gedaan en die betrokken zijn (geweest) bij de uitvoering van de overeenkomst, in dienst nemen danwel anderszins, direct of indirect, voor zich laten werken.

Artikel 25 Geschillen

1. De rechter in de vestigingsplaats van opdrachtnemer is bij uitsluiting bevoegd van geschillen kennis te nemen, tenzij de kantonrechter bevoegd is. Niettemin heeft opdrachtnemer het recht het geschil voor te leggen aan de volgens de wet bevoegde rechter.
2. Partijen zullen eerst een beroep op de rechter doen nadat zij zich tot het uiterste hebben ingespannen een geschil in onderling overleg te beslechten.

Artikel 26 Toepasselijk recht

Op elke overeenkomst tussen opdrachtnemer en de opdrachtgever is het Nederlandse recht van toepassing.

Getekend d.d. 3 juli 2017 te Markelo

Ing. M. Luttkhedde